

**YÜKSEKÖĞRETİM
2020-2021
AKADEMİK YILI AÇILIŞ TÖRENİ**

**YÖK BAŞKANI
PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ'IN
AÇILIŞ KONUŞMASI**

CUMHURBAŞKANLIĞI KÜLLİYESİ, 15 EKİM 2020

**YÜKSEKÖĞRETİM
2020-2021
AKADEMİK YILI AÇILIŞ TÖRENİ**

**YÖK BAŞKANI
PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ'IN AÇILIŞ
KONUŞMASI**

CUMHURBAŞKANLIĞI KÜLLİYESİ, 15 EKİM 2020

Muhterem Cumhurbaşkanım...

Üniversitelerimizin “Akademik Yıl Açılış Töreni” son 4 yıldır, zat-ı âlilerinizin himayelerinde, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi’nde icra edilmekte ve ayrıca yine bu törende “YÖK Üstün Başarı Ödülleri” sahiplerine verilmektedir.

Bugün de rektörlerimiz, yüksek lisans ve doktora öğrencilerimiz ve burada bulunmalarından onur duyduğumuz değerli davetlilerimiz ile **2020-2021 Akademik Yılıın Açılış Töreni** için bir aradayız.

Başta zat-ı âliniz olmak üzere, törene katılan bütün misafirlerimizi hürmetle selamlıyorum.

Dünya genelindeki salgın nedeni ile zor zamanlar geçirdiğimiz bu günlerde, himayelerinizde gerçekleştirilen bu tören, hepimizin çalışma azmini güçlendirmektedir.

Muhterem Cumhurbaşkanım...

Sizin liderliğinizde ülkemiz bir çok alanda olağanüstü atılımlar gerçekleştirmiş ve yine sizin riyasetinizde, devletin müesses nizamını oluşturan kurumsal yapılar için, yeni bir dönem başlamıştır. Çağımız olağanüstü değişim ve dönüşümlerin gerçekleştiği bir çağdır. Bilim ve teknolojiye baş döndürücü gelişmeler toplumun beklentilerini ve ihtiyaçlarını da yeniden şekillendirmektedir.

YÖK olarak bu değişim ve dönüşüme hayata geçirdiğimiz yeni ve yenilikçi proje ve icraatımızla ayak uyduruyoruz. Bilindiği üzere, toplumsal beklenti ve taleplerdeki değişmelere bağlı olarak, geçmişte oluşturulan bazı kurumların yapı ve fonksiyonlarında zaman içinde değişimler kaçınılmaz olur. Bu bağlamda olmak üzere, son yıllarda, sizlerin de verdiğiniz destek ile YÖK artık yeni bir vecheye kazanmış, yeni bir yapıya dönüşmüştür.

Hatta bu dönüşüm süreci devam da etmektedir. Bir kurumun dıştan müdahale olmaksızın kendi kendisini dönüştürmesinin zor olduğu şeklinde yaygın bir kanaat vardır. Fakat bu kanaat, mutlak bir hakikatı ifade etmez. Bazen kurumlar, kurumsal değişim ihtiyacını hissederek dıştan müdahaleye gerek kalmadan bunu kendileri planlayıp belli bir düzen çerçevesinde gerçekleştirebilirler.

Kurumsal değişim, belirsizlik içeren, riskli ve sancılı bir süreç olup çoğu kere bir kuruma mensup olan insanlar, mevcut statükoyu koruyarak kendi güç ve statülerini güvenceye almak isteyebilir ve değişime karşı çıkabilir. Ancak kamu yararını ve çıkarını, kurumsal ve bireysel çıkarların ötesinde ve önünde görenler ise, kurumsal değişimi bizzat kendileri arzu eder ve bunu gerçekleştirmek için çalışırlar.

Biz YÖK olarak son 5-6 yıl içindeki icraatımızla bu zoru başarmak üzere olduğumuzu rahatlıkla söyleyebiliriz.

Geçmişte kalan müdahaleci YÖK'ten şikayetler, ortaya koyduğumuz uygulamalarımızla, yetki paylaşımı ve yetki devirleri sonrasında artık kalkmıştır. Bu konu ile ilgili şunu da ilave edelim.

Son dönemde YÖK'ün dışında yapılan anketler öğrenci ve öğretim üyesi nezdinde YÖK'e duyulan güvenin gittikçe artarak yüksek oranlara ulaştığını da göstermektedir. Bu olumlu algı doğru yolda olduğumuzu gösteren önemli bir husustur.

Muhterem Cumhurbaşkanım...

Artık sizin destekleriniz ile gerçekleştirdiği önemli bir kısmı yükseköğretim tarihimizde birer ilk olma özelliğine sahip yeni ve yenilikçi icraatıyla yükseköğretim politikaları yapan ve uygulayan, bilim hayatımızı çeşitlilik, misyon farklılaşması, ihtisaslaşma, öncelikli alanlar, hedef odaklı uluslararasılaşma, açık bilim-açık erişim, dijital dönüşüm, kritik teknolojiler gibi kavramlar etrafında yeniden yapılandıran, sistemi dönüştüren ve bu esnada eylem içinde kendisi de dönüşen bir YÖK var ve biz buna **Yeni YÖK** diyoruz.

Yeni YÖK yükseköğretime ilişkin parlak ve sofistike söylemler, ileriye yönelik tasarımlar, retorici yüksek taslaklar, geleceğe dair belagatli ifadeler, entelektüel paylaşımlar yapma yerine ortaya koyduğu basit, sade, karmaşık olmayan icraatlar, hayata geçirdiği projeler ile yol alıyor.

Yeni YÖK, pratiğın teoriyi oluşturacağına inanarak faaliyetlerde bulunuyor. Mevcut yasalardan imkanların kısıtlılığında, statükodan, diğer kurumlardan şikayet etme acizetine düşme yerine her durum ve şartta iyi ve doğrunun, kamu yararına olanın ortaya konabileceğini göstermeye

çalışıyor.

Muhterem Cumhurbaşkanım...

Yeni YÖK yasal düzenlemeleri beklemeden başlatmış olduğu yetki paylaşımı süreçleri ile, güçlü koordinasyon-esnek yönetim tarzı ile, teferruat ile uğraşmak yerine ulusal ölçekte yükseköğretim politikaları üreten ve uygulayan yönü ile, kalite eksenli büyüme ile, başarıyı üniversite, bölüm ve öğrenci düzeyinde ödüllendiren yaklaşımı ile, son dönemde bilim hayatımızı ve üniversite sistemini daimi tekamül esasında, tedrici bir şekilde yeniden yapılandırmaktadır.

Sizin güçlü desteğiniz ile, Yeni YÖK olarak, ülkemize onlarca yıldır bir ihtiyaç olarak dillendirilen üniversite çeşitliliğini Türk yükseköğretim sistemine kazandırdık. Artık yükseköğretim sistemimizde tek tip üniversite değil, araştırma üniversiteleri, bölgesel kalkınma odaklı üniversiteler, tematik üniversiteler, mesleki eğitim ağırlıklı üniversiteler bulunmaktadır.

Yeni YÖK olarak sizin gösterdiğiniz milli kalkınma hedeflerine ancak nitelikli insan gücü ile ulaşılabileceği düşüncesinden hareket ile **bir Türkiye projesi olan YÖK 100/2000 Doktora Projesini** başlattık. İlk defa Yeni YÖK tarafından ülkemizin kalkınma hedefleri için belirlenen **100 öncelikli alanda** bilim insanı yetiştirme amacı taşıyan ve kurgusu itibarıyla dünyada bir örneği bulunmayan ulusal çapta bu doktora projesindeki öğrenci sayımız **5000'i** aşmıştır. Savunma sanayiinden aşı çalışmalarına, nanoteknolojiden robotiğe, Doğu Akdeniz çalışmalarından güvenlik ve terör çalışmalarına kadar uzanan geniş bir yelpazede **5000 uzman** yetiştiriyoruz. Bazı YÖK 100/2000 doktora öğrencilerimiz bu salonda, sizin müsafiriniz. Bugün aşı ve ilaç çalışmalarında YÖK 100/2000 insan kaynağından istifade edilmesi bu projeyi hayata geçiren bizler için gurur verici.

Yine onlarca yıldır sadece konuşulan **bağımsız kalite kurulunun** eksikliği Yeni YÖK'ün girişimi ile Avrupadaki örneklerinden daha da özerk bir şekilde kuruldu. **Hedef odaklı uluslararasılaşma projesi** ile tarafınızdan başkan olarak tayin edildiğim yıl **48 bin olan** öğrenci sayısı **5 yıl içinde 180 bine** ulaştı. Bu rakam geçen seneki rakamdı. Bu artış oranı son yıllarda hiçbir Avrupa ülkesinde yakalanmış değildir. Arkasında ince bir işçilik

yatmaktadır. Yükseköğretimi güçlü ülkelerin yabancı uyruklu öğrenci sayılarında bile keskin düşüşlerin yaşandığı bu zor süreçte ülkemizin bu yılki uluslararası öğrencilere dair son güncel rakamını ise biraz sonra sizden duyacağız.

Yine, iki yıl önce bu salonda gerçekleştirdiğimiz Yükseköğretim akademik yıl açılış töreninde zat-ı âliniz tarafınızdan YÖK'ün **Yükseköğretimde Dijital Dönüşüm Projesi** duyurulmuştu. Bu projede sosyo ekonomik bakımdan görece daha az gelişmiş bölgelerde bulunan **16 üniversiteyi pilot** olarak seçtik.

Yükseköğretim tarihimizde ilk defa 16 üniversitenin **beş bini aşkın öğretim elemanına** dijital ders malzemesi hazırlama eğitimi verildi ve **bütün lisans öğrencileri, 60 bine yakın öğrenci** dijital okur yazarlık dersi aldı. Kazandırılan bu yetkinlik küresel salgın sürecinde de bu üniversitelere katkı sağladı. **Bu projenin ikinci aşamasında da 24 üniversitemizden** seçilen akademisyenlere dijital öğretim kapsamında eğitim verildi. Bu eğitimi alan hocalarımız tarafından bu üniversitelerimizdeki öğrencilere yönelik siber güvenlik dersi verilmeye başlanacak.

Türk yükseköğretiminin yüz güldüren verilerinden birisi de sizin çok önem verdiğinizizi bütün Türkiye'nin bildiği kız öğrenci ve kadın bilim insanı sayımızdaki artışlardır. Müsaadelerinizle bazı rakamları sizle paylaşmak istiyorum: **2003 yılında** kadın öğretim elemanı sayısı **(28.030)** toplam öğretim elemanının **yüzde 38'i** iken bugün bu oran **yüzde 45'e** yükseldi **(79.495)**. Bu oran her yıl artmaya devam etmektedir. Asıl dikkat etmemiz gereken ise şudur.

Bugünün araştırma görevlileri yarının öğretim üyeleri olacaktır. 2003'te 27.380 araştırma görevlisinin **yüzde 42'si** kadın iken bugün bu oran **yüzde 51'e** ulaşmıştır. Araştırma görevlilerinin 26 bin küsuru kadın, 24 bini erkektir. Yani yarısından çoğu kadındır. Diğer bir ifade ile son yıllardaki bu artış sürer ise beş yıl içinde öğretim üyelerinin açık ara kadınlardan oluştuğu bir yükseköğretim sistemi sözkonusu olacaktır. Hukuk alanından bir örnek verelim. Hukuk alanında **2003 yılında yüzde 24 olan** kadın öğretim üyesi oranı bugün **yüzde 38'e sıçramıştır**. Daha da dikkat çekici olanı ise hukuk fakültelerindeki araştırma görevlilerinin de şu an yarısından çoğunun,

%52'sinin kadın olmasıdır. Bu araştırma görevlileri öğretim üyesi olduklarında, yani dört beş yıl sonra bütün akademide olduğu gibi hukuk fakültelerinde de kadın akademisyen sayısının erkeklerden fazla olacağı açıktır.

Öğrenci sayılarından bahsetmeyeceğim. Fakat her sene kız öğrenci sayımız özellikle lisansüstünde artmaktadır.

Kısacası çok yakın bir gelecekte kız öğrencilerinin ve kadın öğretim üyelerinin çoğunlukta olduğu bir yükseköğretim sistemi olacağı kesin gibi görünmektedir.

Muhterem Cumhurbaşkanım...

Yeni YÖK olarak her yılın başında o yıl içinde gerçekleştirmeyi planladığımız hedeflerimizi kamuoyu ile paylaşıyor ve hamdolsun ilgili yıl bu projeleri hayata geçiriyoruz. 11. Kalkınma Planındaki yükseköğretim ile ilgili hedeflerin de çoğunu gerçekleştirdik. Bu ay yine taahhüdümüzü uygun olarak hayata geçirdiğimiz **YÖK Gelecek Projesinin** heyecanını yaşıyoruz. Bu proje kapsamında ülkemizin kalkınması için önemli disiplinlerarası alanlarda sizin desteğinizle araştırma görevlisi alımı başlatılmıştır. Bu kurgu yükseköğretim tarihimizde akademik personel istihdamında bir ilktir.

Ve yine üniversite tarihimizde bir ilk olarak ülkemiz için belirlediğimiz 18 kritik teknoloji alanında öğretim üyesi istihdamı gerçekleştiriyoruz. Bu alanlar yapay zeka, büyük veri, nesnelerin interneti, bulut bilişim, güneş enerjisi, motor teknolojileri, tarım ve hayvan biyoteknolojisi gibi alanlardır. Bu alanlara ilişkin olarak üniversitelerin yetkinlik haritaları çıkarıldı.

Bu 18 alanda başarılı bulunan bölümlere sadece bu alt alanlarda kullanılmak üzere kadrolar tahsis edildi. Diğer bir ifade ile Türkiyede ilk defa başarılı bölümler akademik kadro takviyesi ile ödüllendirilmeye başlandı. Bu ay sonuna doğru yine üniversite akademik personel istihdamına yeni bir vizyon kazandıracak olan **YÖK Kariyer-Liyakat Projesini** hayata geçireceğiz inşallah.

Liyakat sahibi nitelikli doktoralı gençlerimiz ile üniversitelerimizi ülkemizde ilk defa uygulanacak bir kurgu ile bir platformda eşleştireceğiz.

YÖK Gelecek Projesi de YÖK 100/2000 Projesi gibi aslında bir Türkiye projesidir. Ülkemizin bilim hayatına yön verecek bir projedir.

Zat-ı alinizin kalite odaklı yönlendirmelerini dikkate alarak liyakat ve ehliyet temelinde yeni ve yenilikçi bir tarzda kurguladığımız **YÖK 100/2000 Projesinde** yaklaşık 4 yıl kadar önce önümüze koyduğumuz hedeflere bugün nasıl ulaşıyor isek ve nasıl YÖK 100/2000 akademide bir marka olmuş ise **YÖK Gelecek Projesi** de ülkemiz için aynı şekilde, çok bir önemli bir değer üretecektir inşallah.

Yeni YÖK olarak, her yıl akademik açılış toplantılarında iyi çalışılmış projeleri, sistematik olarak ilerleyen, uygulamaya girmiş, sonuçları alınmaya başlanan yükseköğretim politikalarımızı, projelerimizi size arz etmekten gurur duymaktayız. Bu politikaların birçoğu beşeri sermaye merkezli olarak sürdürülebilir bir kalkınma anlayışını ve sizin **güçlü Türkiye** hedeflerinizi odağına almıştır.

Muhterem Cumhurbaşkanım...

Bildiğiniz üzere 2020-2021 öğretim yılı Yükseköğretim Kurumları Sınavının (YKS) ek yerleştirmeleri geçtiğimiz ay tamamlandı.

Yeni YÖK olarak kurguladığımız ve "Sosyal adalet ve fırsat eşitliğini sağlayan", sözel ve sayısal okuryazarlığı arayan, ezberciliği değil muhakeme ve analiz kabiliyetini öne çıkaran **Yükseköğretim Kurumları Sınavı'nın (YKS)** her yıl bir önceki yıldan çok daha iyi sonuçlar ürettiği görülmektedir. Yükseköğretim programlarının doluluklarında tüm kategorilerde ciddi bir iyileşmenin görüldüğü, son onbeş yılın en iyi sonuçlarını almaktayız.

Şunu açık ve net bir şekilde ifade edebilirim. Artık boş kontenjan olgusunu yükseköğretim için bir sorun olmaktan çıkarmış bulunmaktayız.

Muhterem Cumhurbaşkanım...

KOVID-19 Salgını, bütün dünyada yükseköğretimi, eğitim-öğretim sistemlerini derinden etkilemiştir, öğrenme, öğretme ve iletişim yöntemleri yeniden şekillenmektedir.

Dünyada neredeyse bütün üniversiteler, salgını takiben birkaç gün içinde

yüz yüze eğitimden vazgeçip, dersleri çevrimiçi ortama aktarmak zorunda kaldılar. Bugünlerde de yüz yüze eğitime dönen pek çok üniversite görülen vakalar dolayısıyla tekrar online eğitime dönmektedirler. Yükseköğretim Kurulu olarak, Mart 2020'den bu yana üniversite yönetimlerimiz ve diğer paydaşlarımızla birlikte aldığımız esnek kararlar ile, Sağlık Bakanlığımızın tavsiyeleri çerçevesinde yükseköğretime ilişkin bütün süreçleri dinamik süreçler şeklinde yürütmekteyiz..

YÖK olarak bu dönemde; sisteme kazandırdığımız hibrit/karma öğretim modelinin ve üniversitelerimizin bu dönemdeki olağanüstü çabalarının bugünün sorunlarını çözmekten daha da öte bir noktada yükseköğretimimize ve ülkemize kalıcı fayda sağlamasını hedeflemekteyiz.

Yeni YÖK olarak, küresel salgından önce, 2019 yılında başlamış olduğumuz **“Yükseköğretimde Dijital Dönüşüm Projesi”ni** bu dönemde daha da geliştiriyor ve genişletiyoruz. Çevrimiçi eğitimi, zor zamanlara has bir konu olarak değil bu pandemi döneminde bir buçuk yıl önce başlatmış olduğumuz **Dijital Dönüşüm Projesi** kapsamında eğitimde bir sistem ve yöntem farklılaşması, paradigma değişikliğinin temel bir unsuru olarak ele almaktayız.

Hepimizin takip ettiği gibi Türk Yükseköğretimi, pandemi sürecinde **dijitalleşmede** önemli bir aşama katetmiştir. Elbetteki gelişmeye açık yerleri vardır. Ama akademinin dijital dünyada elde ettiği birikim, yükseköğretimin geleceğini ve yönetimini ciddi olarak etkileyecek niteliktedir. Kalitesi yüksek bir eğitimin, kampüs dışındaki eğitim imkânlarıyla desteklenerek verilebilmesine dair önemli bir tecrübe birikimi oluşmuştur.

Elbette bu birikim; örgün eğitimin avantajlarını, kazandırdığı nitelikleri göz ardı etme sonucunu doğurmamalıdır. Eğitim ve öğretimde esas olan örgün, yani yüz yüze eğitimdir. Fakat bütün dünya gibi Türkiye de; yükseköğretimin durmaması, üniversitelerde belli bir irtifa kaybını, tahammül edilebilir bir hasarı hesap ederek, öğrenme ve öğretme sürecinin kesintiye uğramaması için bu imkandan yararlanmaktadır.

Sizin liderliğinizde ülkemiz, diğer alanlarda olduğu gibi yükseköğretimde de bu zor süreci inşallah en az hasarla atlatacaktır. Bu süreçte edinilen önemli deneyim, pandemi sonrasında da örgün eğitimi desteklemek için

etkin olarak kullanılabilir. Nitekim karma, hibrit öğretim modeline yükseköğretim sistemini geçirirken bunu sadece pandemi dönemi ile sınırlı tutmadık ve daimi bir kazanım haline getirdik.

Muhterem Cumhurbaşkanım...

Yükseköğretimin dijital dünyası bilgiye ulaşmayı kolaylaştırmakta, bilgi kaynaklarını zenginleştirmekte ve başkaca pek çok imkan sunmaktadır. Bununla birlikte online eğitim, dijital temelli eğitim kendi içinde, toplumlardaki sınıfsal farklılıkları derinleştirme tehlikesini de barındırmaktadır.

Bunun için Yeni YÖK olarak özellikle 2006'dan sonra kurulan Üniversitelerimizi özel bir hassasiyetle kurumsal olarak desteklemekteyiz. Dijital Dönüşüm Projemizin merkezine bu üniversiteleri koyduk. Onlar için yeni ve yenilikçi programlar başlattık.

Muhterem Cumhurbaşkanım...

Sizin ülkemiz için koymuş olduğunuz yüksek hedeflere ulaşmak için, ülkemizin küresel bir güç olma yolundaki yürüyüşüne katkı sağlamak için, bilim dünyasının tekellerini yıkmak, bu vatan ve toplum için bilimsel faaliyetler yapmak, bilim emperyalizmine yenilmemek, eğitimde sosyal adalet ve fırsat eşitliğini sağlamak için gayret göstermeye ve çalışmaya devam edeceğiz. Gerçekleştirdiğimiz her bir projenin arkasında sizin güveniniz ve desteğiniz bulunmaktadır. Bunu yakinen biliyoruz.

Yükseköğretim adına zatalinize en samimi duygularımızla müteşekkir olduğumuzu ifade etmek isterim...

Hürmetlerimle....

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU